

УДК 342.95

DOI <https://doi.org/10.32782/ln.2023.21.66>

Расторгуєв О.В.

*старший викладач кафедри кримінального права і процесу
юридичного факультету
Національного авіаційного університету
ORCID ID: 0009-0003-9607-6869*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО СТАТУСУ СВИДКА В АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНОМУ ПРОВАДЖЕННІ (ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН)

Постановка проблеми. Сучасне геополітичне становище України у світі, вимагає перегляду існуючої правової системи та визначення її в структурі міжнародного співтовариства. Реалії сьогодення продемонстрували волю українського народу та його прагнення до побудови правової, демократичної, незалежної держави, з чітко сформованою системою судоустрою та юстиції, при цьому пріоритетним визначенням залишається дотримання процесуальних прав та свобод кожного з учасників зазначеного процесу.

Однак виконання зазначеної норми, як свідчить зміст чинного Кодексу України про адміністративні правопорушення, потребує від вітчизняного парламенту значного оновлення цього законодавчого акту, а особливо тих його норм, що визначають процесуальний статус свідка. та приведення його до норм міжнародного права та практики зарубіжних країн.

Мета та завдання публікації. Метою даної статті є встановлення особливостей процесуального статусу свідка в адміністративно-деліктному провадженні за законодавством зарубіжних країн. Досягнення такої мети передбачає виконання наступних завдань: здійснення аналізу закордонного законодавства щодо процесуального статусу свідка в адміністративно-деліктному провадженні; формування авторського підходу до імплементації норм закордонного законодавства щодо процесуального статусу свідка

в адміністративно-деліктному провадженні у вітчизняну правову систему.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика процесуального статусу свідка в адміністративно-деліктному провадженні досліджувалася в працях таких учених як: В. Б. Авер'янова, І.П. Голосніченко, В. В. Галунько, С. С. Гнатюк, П. В. Діхтієвський, М.В. Джафарової, І. Є.Іванової, В.К. Колпакова, А. Т. Комзюка, Т. О. Коломоєць, О. В. Кузьменко, Т.П. Мінки, О. В. Музи, Н. А. Олефіренко, О. І. Остапенко, М.Ф. Стахурського, В.Г. Чорної, В.К. Шкарупи та інші. Зазначені вчені внесли значний вклад в удосконалення як теоретичних засад процесуального статусу свідка в адміністративно-деліктному провадженні, так і практичного аспекту адміністративно-деліктного провадження.

Водночас сьогодні процесуальному статусу свідка в адміністративно-деліктному провадженні присвячено недостатньо уваги в наукових роботах монографічного рівня, а виокремлення особливості процесуального статусу свідка в адміністративно-деліктному провадженні зарубіжних країн взагалі має фрагментарний характер. З огляду на вищевикладене, недостатньо розвинений теоретичний базис цієї проблеми, існування правових вакуумів, а також потреба у проведенні всебічного правового аналізу спонукали до вибору даної теми.

Виклад основного матеріалу. Вивчення міжнародного досвіду сприяє виявленню та

виокремленню перспектив розвитку процесуального статусу свідка в адміністративно-деліктному провадженні. Визначення нами вибору країн досвід яких ми вивчали був зумовлений декількома причинами: 1) приналежність до однієї правової сім'ї, адже, країни які належать до різних правових сімей не можуть бути прикладом для України з огляду на об'єктивні обставини: побудова системи права, системи судових органів та органів публічної адміністрації тощо; 2) отримання незалежності та відповідно можливість розвитку як самостійної держави в один період часу з Україною; 3) наявність подібного до України адміністративно-деліктного законодавства та побудови адміністративно-деліктного процесу.

Правові системи Австрії, Франції, Нідерландів, Іспанії, Греції характеризуються відмежуванням адміністративно-деліктного законодавства від кримінального, що проявляється у неможливості застосування до адміністративних деліктів та відносин, що виникають внаслідок їх вчинення, загальних положень кримінальних законів. Адміністративно-деліктне право Франції, Греції та Іспанії – сформувалося виключно внаслідок активної діяльності судової влади. Особливість іспанського закону у тому, що у процедурному за назвою та змістом законі містяться загальні положення про адміністративні порушення. Право Нідерландів характеризується тим, що закон про порушення правил дорожнього руху став прикладом для наступних законів, у яких системно викладаються порушення у відповідних сферах. У Бельгії, Франції та Данії відсутні окремі закони, які визначають загальні положення адміністративно-деліктного права. Бельгійське та французьке адміністративно-деліктне право формується внаслідок діяльності Державної Ради, а датське право не потребує відповідних законів, оскільки Кримінальний закон [1] застосовується до всіх видів порушень як кримінальних, так і адміністративних, тобто застосовується принцип аналогії права, що

є схожим в окремих ситуаціях при вирішенні справ про адміністративні правопорушення, а також положенні учасників адміністративно-деліктного провадження, в тому числі, свідка.

В інших державах «молодої демократії» (Литва, Латвія, Польща, Чехія, Словаччина) законодавство про адміністративні провини майже повністю відокремлено від кримінального права. Такий стан у балтійських країнах визначається існуванням кодифікованих адміністративно-деліктних нормативно-правових актів, які були прийняті після розпаду СРСР [2].

В Чеській Республіці питання участі свідка в адміністративно-деліктному провадженні урегульовано Законом «Про відповідальність за проступки та провадження по них» (Zákon č. 250/2016 Sb. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich). Так, ст. 82 даного акту визначено, що свідки є джерелом доказів. Учасники процесу мають право ставити запитання один одному, свідкам та експертам. Існує особливий порядок допиту свідків з числа неповнолітніх. Так, такі свідки можуть бути допитані в присутності законного представника та опікун неповнолітнього, представника органу соціального та правового захисту дітей. Порядок допиту свідків в суді загальної юрисдикції подібний українській адміністративно-деліктній практиці [3].

В Республіці Словенія процедура допиту свідків урегульована ст.56, 60, 68 Закону «Про проступки». Так, свідок зобов'язаний надати органам, уповноваженим на роз'яснення правопорушень, необхідні пояснення для перевірки отриманого повідомлення про правопорушення; він має право відмовитися від пояснень, якщо це спричинить загрозу притягнення до кримінальної відповідальності для нього чи близької особи. Під близькою особою розуміється родич у прямому поколінні, усиновлювач, усиновлена дитина, брат і сестра та подружжя; інші особи, які перебувають у родинних чи подібних стосунках [4].

На нашу думку, одним з найбільш урегульованих нормативно-правових актів, яким

визначено статус свідка в адміністративно-деліктному процесі є Кодекс про адміністративні правопорушення Литовської Республіки. Так, ст. 573 Кодексу визначено, що повістки та інші процесуальні документи надсилаються особам, які беруть участь у провадженні про адміністративне правопорушення, рекомендованим листом за офіційно заявленим місцем проживання особи чи іншим відомим місцем проживання чи місцем роботи чи навчальним закладом чи територіальним відділенням Литовської біржі праці, де особа зареєстрований як безробітний. Справи, коли повістки вручаються особам, які беруть участь у провадженні про адміністративне правопорушення, після прибуття до установи, посадова особа якої проводила розслідування адміністративного правопорушення, або до суду. Повістки та інші процесуальні документи в усіх випадках вручаються особисто. Днем вручення процесуального документа вважається день його вручення адресату, одному з проживаючих разом з ним повнолітніх членів сім'ї, особі, відповідальній за прийом кореспонденції на робочому місці, в навчальному закладі чи територіальному управлінні Литовської біржі праці. Відмова в прийнятті чи підписанні процесуального документа рівнозначна врученням процесуального документа.

Ст. 581 Кодексу визначено, що у разі адміністративного правопорушення в якості свідка може бути викликана будь-яка особа, якій може бути відома будь-яка з обставин, що підлягають встановленню у справі. За викликом суду або трибуналу, посадова особа яка розслідує адміністративне правопорушення або розглядає адміністративне правопорушення в позасудовому порядку, свідок з'являється у призначений час, дає правильні показання, повідомляє все відоме йому та відповідає на будь-які питання. Запитання до нього. Свідок, який не дає показань без поважних причин, відмовляється або іншим чином ухиляється від дачі показань, притягується до адміністративної відповідальності. У разі неявки свідка

в судові засідання без поважних причин суд може ухвалити рішення про доведення його в судові засідання. За дачу неправдивих показань свідок несе кримінальну відповідальність. За дачу неправдивих показань під час розслідування адміністративного правопорушення та позасудового розслідування адміністративного правопорушення свідок несе адміністративну та кримінальну відповідальність [5].

Як свідок не може давати показання: 1) особа, яка за довідкою закладу охорони здоров'я або висновком судово-психіатра чи судового лікаря через фізичні чи психічні вади не можуть правильно зрозуміти обставини, що мають значення для справи, або правильно їх показати; 2) представники у справах про цивільні, адміністративні та адміністративні правопорушення чи захисників у кримінальному провадженні – щодо обставин, які їм стало відомо як представників чи захисників, та захисників – щодо обставин, які їм стало відомо під час виконання інших професійних обов'язків; 3) священнослужителі – про обставини, які вони дізналися під час сповіді віруючого чи інших релігійних обрядів чи богослужінь; 4) медики – про обставини, що становлять їх професійну таємницю; 5) виробники, розповсюджувачі публічної інформації, власники виробників та/або розповсюджувачі публічної інформації, журналісти – щодо того, що становить таємницю джерела інформації відповідно до Закону Литовської Республіки про публічну інформацію, крім випадків, коли ці особи самі погоджуються давати показання або суд ухвалив рішення про те, що таємниця джерела інформації необхідна для життєво важливих чи інших переважних суспільних інтересів, а також для захисту конституційних прав і свобод особи та здійснення правосуддя, і коли розкриття іншими засобами неможливе або вичерпане; 6) особа може відмовитися свідчити проти членів її сім'ї або близьких родичів [5].

Свідок має право: 1) давати покази рідною мовою або тією мовою, якою володіє, та кори-

стуватися послугами перекладача, якщо не володіє литовською; 2) ознайомитися з протоколом своїх свідчень та внести до нього зміни та виправлення; 3) надати письмові свідчення; 4) відшкодування понесених витрат [5, ст.583].

В Кодексі Республіки Латвія про адміністративні правопорушення визначено, що свідок – це особа, яка в установленому законом порядку була запрошена для надання інформації (свідчень) щодо фактів, які підлягають з'ясуванню у справі про адміністративне правопорушення. На запрошення установи (посадової особи), записи якої знаходяться у справі, свідок зобов'язаний з'явитися у зазначений час і дати правдиві показання – повідомити все відоме йому у справі та відповісти на запитання. Свідок має право не давати показань, якщо він є нареченим, дружиною, батьком, дідом, дитиною, онуком, братом, сестрою особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, а також не давати показань про особу, з якою проживає ця фізична особа та є власником акцій (неподільних) холдингу [6, ст.264].

Якщо свідок не з'являється без поважної причини за викликом, суд може накладати штраф у розмірі до 70 євро. Протягом 30 днів після повідомлення про накладення примусового штрафу особа подає до суду документи, що підтверджують сплату примусового штрафу. Суд або суддя може ухвалити рішення про проведення процесуальних дій у судовому засіданні в режимі відеоконференції, якщо свідок під час судового засідання не можуть з поважних причин перебувати залі судового засідання. У разі проведення відеоконференції провадження у судовому засіданні здійснюється з використанням відеозапису в режимі реального часу [6, ст. 287.9].

Давати свідчення є правом, а не обов'язком свідка. Свідки можуть підписувати протокол про адміністративне правопорушення. Свідки мають право на відшкодування понесених матеріальних затрат у зв'язку з явкою до суду та наданням показань.

Так, свідкам відшкодовуються витрати, понесені у зв'язку з їх прибуттям на запрошення установи (посадової особи), адміністративна справа якої знаходиться у справі про адміністративне правопорушення.

У разі надання свідками завідомо неправдивих свідчень, що послужили підставою для ухвалення незаконного судового рішення чи рішення установи, встановлено вироком суду, що набрав законної сили дані обставини відносяться до нововиявлених обставин та є підставою для повного перегляду справи про адміністративне правопорушення, а свідок може бути притягнений до адміністративної та кримінальної відповідальності. Зокрема, до адміністративна відповідальність свідка передбачена ст. 175.1 «Неповага до органів слідства та прокуратури» та ст. 201.39 «Неповага до суду» [6].

Адміністративно-правовому статусу свідка в адміністративно-деліктному процесі Республіки Сербія відведено Главу XXIII Закону «Про проступки».

Як свідки можуть бути залучені особи, які можливо володіють інформацією про обставини правопорушення та особу винуватця. Потерпілий також може виступати у ролі свідка. Свідкам видають письмові повістки, і вони можуть бути викликані через сторону, яка їх пропонує, або безпосередньо судом, якщо інше неможливе. Якщо потерпілий викликається як свідок, це зазначається у повістці. Неповнолітні особи до 16 років викликаються через їхніх законних представників або опікунів. Свідки, які через стан здоров'я, вік або серйозні фізичні вади не можуть прийти, можуть бути заслухані вдома.

Існують випадки, коли особа не може бути заслухана як свідок: 1) якщо це порушить її обов'язок зберігати військову або службову таємницю, поки вона не буде звільнена від цього обов'язку уповноваженим органом; 2) якщо це захисник підсудного, щодо інформації, яку підсудний довірив йому як своєму захиснику, окрім випадків, коли підсудний вимагає його свідчень.

Особу може бути звільнено від обов'язку давати показання у випадках якщо такі показання стосуються: 1) дружини обвинуваченого; 2) родичів обвинуваченого по прямій лінії, родичі по боковій лінії до третього ступеня включно, а також родичі по тесту до другого ступеня включно; 3) усиновленого та усиновлювача обвинуваченого; 4) релігійного сповідника про те, у чому зізнався йому підсудний. Суддя, який провадить провадження у справі про проступок, зобов'язаний попередити вищезазначених осіб до їх заслуховування або відразу після того, як дізнається про їхні стосунки з підсудним та повідомляє їм, що вони не зобов'язані давати показання. Попередження та відповідь заносяться до протоколу. Неповнолітня особа, яка в силу віку та розумового розвитку не здатна усвідомити значення права не давати показання, не може бути заслухана як свідок, якщо цього не вимагає сам підсудний [7].

Якщо заслуховується свідок, який не може бути заслуханий як свідок (стаття 210), або особа, яка звільнена від обов'язку давати показання (стаття 211), і не була попереджена або прямо не відмовилася від цього права, або якщо попередження чи відмова не зафіксовано в протоколі, або якщо неповнолітній, який не може зрозуміти значення права не давати показання, був заслуханий, або якщо показання свідка вимагали силою, погрозою чи іншим забороненим способом, такі свідчення свідка не можуть бути враховані при прийнятті судом рішення по справі [7].

Свідок заслуховується перед судом, який веде провадження у справі про проступок, а якщо свідок має постійне або тимчасове місце проживання за межами його території, він може бути заслуханий перед судом, на території якого свідок має постійне або тимчасове місце проживання. Свідки заслуховуються окремо та без присутності інших свідків. Свідок зобов'язаний давати усні показання та відповідати на поставлені усно запитання. Попередньо свідка попереджають, що він зобов'язаний говорити правду і що дача неправдивих свідчень є злочином [7].

Окрім того, ст.ст.205, 210-220 Кодексу чітко визначена процедура допиту свідка та юридичні гарантії захисту його прав та інтересів.

Якщо свідок глухий або німий, його заслуховують за участю спеціаліста, який допомагає йому викласти відому інформацію, що стосується суті справи. Якщо свідок є іноземцем та не розуміє мову, якою ведеться провадження, до розгляду справи залучають перекладача.

Якщо належним чином викликаний свідок не приходить і не виправдовує свою відсутність, або залишає місце, де він має бути заслуханий, без погодження чи поважної причини, його може бути примусово доставлено та може бути оштрафовано від 10 000 до 50 000 динарів. Якщо посадова особа уповноваженого органу, який подав клопотання про порушення справи про проступок, не відреагує на виклик суду для допиту в якості свідка та не обґрунтує свою неявку, суд може перенести розгляд адміністративної справи, а особу може бути піддано адміністративній відповідальності відповідно до ст. 188 Кодексу.

Якщо свідок, попереджений про наслідки відмови від дачі показань, не дасть показань без законної причини на нього може бути накладено штраф до 10 000 динарів, а якщо він відмовляється давати показання навіть після цього, він може бути оштрафований на суму до 50 000 динарів. Ухвала суду про накладення штрафу свідку заносяться до протоколу. Оскарження постанови про накладення штрафу не зупиняє виконання рішення. Якщо свідок погоджується дати показання відразу після винесення вироку, вирок скасовується. Якщо відмова свідка надавати показання спричинила витрати на адміністративне провадження, свідок може бути зобов'язаний сплатити ці витрати. У разі несплати штрафу та витрат на процедуру їх стягують у примусовому порядку [7].

Адміністративно-правовий статус свідка за деліктним законодавством Республіки Молдова в Кодексі про правопорушення Республіки Молдова.

Ст.388 Кодексу визначено, що свідком є викликана у такій якості уповноваженим органом особа, якій відомі факти або обставини, що сприяють встановленню істини у провадженні про правопорушення. Близькі родичі, чоловік/дружина, наречений/наречена не зобов'язані свідчити проти особи, щодо якої порушено провадження про правопорушення. Компетентний орган публічної адміністрації або судова інстанція зобов'язані роз'яснити це відповідним особам під розписку. Свідок має право: а) знати, у зв'язку з якою справою він викликаний; б) заявляти відвід перекладачеві, який бере участь у його опитуванні; в) заявляти клопотання; г) відмовлятися від надання свідчень, подання документів, інших засобів доказування, зразків або відомостей, якщо вони можуть бути використані проти нього чи його близьких родичів; д) давати свідчення рідною або якоюсь іншою мовою, знайомитися із записом своїх показань, вимагати внесення до них виправлень чи доповнень; е) при дачі показань користуватися документами, що містять складні розрахунки, географічні назви та інші відомості, які важко відтворити по пам'яті, а також замітками про подробиці, що важко запам'ятовуються, супроводжувати свої показання кресленнями і схемами; є) користуватися допомогою захисника, обраного ним як представник [8, ст.388].

Свідок зобов'язаний: а) прибути за викликом уповноваженого суб'єкта або судової інстанції для надання показань та участі у процесуальних діях; б) давати правдиві свідчення, повідомляти все, що йому відомо у відповідній справі, та відповідати на поставлені запитання, засвідчувати своїм підписом правильність даних ним показань, внесених до протоколу процесуальної дії або доданих до нього; в) подавати на вимогу уповноваженого органу документи, інші засоби доказування, зразки; г) підкорятися законним розпорядженням уповноваженого суб'єкта чи судової інстанції. Відмова або ухилення свідка від дачі показань караються відповідно до статті 313 Кримінального кодексу, а надання свідомо

неправдивих показань – відповідно до статті 312 того ж кодексу. У передбачених законом випадках уповноважений суб'єкт зобов'язаний забезпечити участь у процесуальних діях незацікавлених повністю дієздатних осіб (зрозумілих) для засвідчення ними підписом вірності встановлених фактів. Неповнолітній свідок користується допомогою законного представника або представника органу опіки та піклування. Представник неповнолітнього свідка має право знати про виклик уповноваженим органом особи, інтереси якого він представляє, супроводжувати його та бути присутнім під час проведення процесуальних дій. Уповноважений суб'єкт чи судова інстанція зобов'язані забезпечити участь представника неповнолітнього у провадженні про правопорушення. Неповнолітній свідок підлягає опитуванню лише у присутності педагога [8, ст.388].

В Республіці Хорватія процедурні питання допиту свідка урегульовані в Законі «Про проступки», де зокрема, передбачено, що у разі неявки свідка до суду чи іншого органу публічної адміністрації до нього даними суб'єктами можуть бути застосовані близько п'ятнадцяти примусових заходів без рішення суду (виклик, привід, з'ясування адреси місця проживання обвинуваченого або свідка, пошук свідка, заходи обмеження тощо) [9, с.11]. В той же час, слід відзначити, що в Законі «Про проступки» не визначено ні прав, ні обов'язків свідка в адміністративно-деліктному провадженні.

У Швеції у разі неявки свідка в суд з поважної причини, суд чи компетентний орган організує допит свідків за допомогою відео або телефонної конференції. Як альтернатива, може бути призначене окреме засідання для допиту свідка. У шведських судах загально-прийнято, що адвокати та представники сторін можуть зустрічатися зі свідками для опитування та підготовки їх до надання усних показань на слуханні. Суд може дозволити клопотання сторони про надання свідком показань під присягою в компетентному районному суді. Таке клопотання може бути заявлене, якщо сторона

вважає, що забезпечена кримінальною відповідальністю присяга може спонукати свідка говорити правду. Крім того, це може бути здійснено для примусу до дачі показань свідка, який не бажає давати свідчення, оскільки районний суд має засоби правового примусу стосовно свідка, який не виконує розпорядження суду. Нарешті, це може бути використане для обходу договірних зобов'язань щодо конфіденційності, оскільки обов'язок давати свідчення при виклику до суду зазвичай має переважну силу перед такими договірними зобов'язаннями. Якщо дозволено прямий допит, то допит починає сторона, яка викликала цього свідка [10, с.84-87].

Висновки. Отже, на підставі вивчення міжнародного досвіду процесуального статусу свідка в адміністративно-деліктному

провадженні запропоновано: 1) виокремити главу в Кодексі України про адміністративні правопорушення, в якій визначити адміністративно-правовий статус свідка як учасника адміністративно-деліктного провадження та юридичні гарантії свідка; 2) передбачити можливість отримання показів свідка як джерела доказів у разі неможливості його з'явлення до суду та за наявності обґрунтованих підстав у режимі відео конференції; 3) виокремити матеріальним та процесуальні адміністративно-деліктні імунітети свідка; 4) серед прав свідка передбачити право на відвід перекладача; допомогу представника; заявляти клопотання; 5) розширити види примусових заходів забезпечення адміністративного провадження, що можуть бути застосовані до свідка.

Анотація

У статті визначено сутність і змістовні складові процесуального статусу свідка в адміністративно-деліктному провадженні за законодавством закордонних країн. Проаналізовано правові системи Австрії, Франції, Нідерландів, Іспанії, Греції які характеризуються відмежуванням адміністративно-деліктного законодавства від кримінального. Встановлено, що адміністративно-деліктне право Франції, Греції та Іспанії – сформувалося виключно внаслідок активної діяльності судової влади. Особливість іспанського закону у тому, що у процедурному за назвою та змістом законі містяться загальні положення про адміністративні порушення. У Бельгії, Франції та Данії відсутні окремі закони, які визначають загальні положення адміністративно-деліктного права. Бельгійське та французьке адміністративно-деліктне право формується внаслідок діяльності Державної Ради, а датське право не потребує відповідних законів, оскільки Кримінальний закон. В інших державах «молодої демократії» (Литва, Латвія, Польща, Чехія, Словаччина) законодавство про адміністративні провину майже повністю відокремлено від кримінального права. Такий стан у балтійських країнах визначається існуванням кодифікованих адміністративно-деліктних нормативно-правових актів, які були прийняті після розпаду СРСР. Встановлено, що одним з найбільш урегульованих нормативно-правових актів, яким визначено статус свідка в адміністративно-деліктному процесі є Кодекс про адміністративні правопорушення Литовської Республіки. Обґрунтовано пропозицію виокремити главу в Кодексі України про адміністративні правопорушення, в якій визначити адміністративно-правовий статус свідка як учасника адміністративно-деліктного провадження та юридичні гарантії свідка та передбачити можливість отримання показів свідка як джерела доказів у разі неможливості його з'явлення до суду та за наявності обґрунтованих підстав у режимі відео конференції. Визначено необхідність передбачити серед прав свідка право на відвід перекладача та розширити види примусових заходів забезпечення адміністративного провадження, що можуть бути застосовані до свідка.

Ключові слова: адміністративно-деліктний процес, адміністративно-правовий статус, адміністративне провадження, свідок, закордонні країни.

Rastorguev O.V. Peculiarities of the procedural status of a witness in administrative-tort proceedings (according to the legislation of foreign countries)

Summary

The article defines the essence and substantive components of the procedural status of a witness in administrative-tort proceedings under the legislation of foreign countries. The legal systems of Austria, France, the Netherlands, Spain, and Greece, which are characterized by the separation of administrative-tort legislation from criminal legislation, are analyzed. It is established that the administrative-tort law of France, Greece and Spain was formed solely as a result of the active activity of the judiciary. The peculiarity of the Spanish law is that the law, which is procedural in name and content, contains general provisions on administrative violations. In Belgium, France and Denmark there are no separate laws defining the general provisions of administrative-tort law. Belgian and French administrative-tort law is formed as a result of the activities of the Council of State, while Danish law does not require appropriate laws, since the Criminal Law. In other countries of the «young democracy» (Lithuania, Latvia, Poland, Czech Republic, Slovakia) the legislation on administrative offenses is almost completely separated from criminal law. This situation in the Baltic countries is determined by the existence of codified administrative-tort normative legal acts, which were adopted after the collapse of the USSR. It is established that one of the most regulated normative legal acts, which determines the status of a witness in an administrative-tort process, is the Code of Administrative Offenses of the Republic of Lithuania. The proposal to single out a chapter in the Code of Ukraine on Administrative Offenses, which defines the administrative and legal status of a witness as a participant in administrative tort proceedings and the legal guarantees of a witness, and provides for the possibility of obtaining a witness's testimony as a source of evidence in case of impossibility of his appearance in court and if there are reasonable grounds in the mode of video conference, is substantiated. It is necessary to provide for the right to challenge an interpreter among the rights of a witness and to expand the types of coercive measures to ensure administrative proceedings that can be applied to a witness

Key words: administrative-tort process, administrative-legal status, administrative proceedings, witness, foreign countries.

Список використаних джерел:

1. Банчук О.А. Аналітична доповідь «Право про адміністративні правопорушення: досвід Західної та Східної Європи, вимоги Європейського суду з прав людини та стандарти Ради Європи». URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=32663250&pos=18;-28#pos=18;-28
2. Колпаков В.К., Волох О.К. Функції адміністративно-деліктної законотворчості. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/6499/1/Untitled.FR12_p042-051.pdf
3. Zákon č. 250/2016 Sb. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. URL: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>
4. Zákon č. 372/1990 Zb. Zákon Slovenskej národnej rady o priestupkoch URL: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1990-372#cast3>
5. Lietuvos respublikos administracinių nusižengimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo tvarkos įstatymas 2015 m. birželio 25 d. Nr. XII-1869, Vilnius. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/b8d908c0215b11e58a4198cd62929b7a>
6. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss. URL: <https://likumi.lv/ta/id/89648-latvijas-administrativo-parkapumu-kodekss>
7. ZAKONO PREKRŠAJIMA («Sl. glasnik RS», br. 65/2013, 13/2016, 98/2016 - odluka US, 91/2019 i 91/2019 - dr. zakon). URL: https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_preksajima.html

8. Кодекс Республіки Молдова «Про правопорушення» від 24 жовтня 2008 року № 218-XVI. URL: http://continent-online.com/Document/?doc_id=30395669&doc_id2=30395669#pos=5;-100&pos2=4361;-78
9. Адміністративне право зарубіжних країн : [курс лекцій] / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, О. Є. Користін та ін.; за ред. О. В. Кузьменко; НАВС. К. : Юрінком Інтер, 2014. 525 с. URL: http://pidruchniki.com/1163101858805/pravo/administrativna_vidpovidalnist_knr
10. A.M. Piliai (2019). Condition of development of the public-service state in the countries of the European Union in the context of administrative reform of Ukraine and the Association Agreement between Ukraine and the EU. *Law. Human. Environment*, 10(4): 143-151. <https://doi.org/10.31548/law2019.04.017>